

Halvera den statliga inkomstskatten

Svenska Dagbladet den 2 april 2023

Sverige står inför en lågkonjunktur. Inflation och räntehöjningar pressar både företag och hushåll. Men regeringen är anmärkningsvärt passiv när det gäller långsiktiga reformer. Kanske beror det på rädsla för kritik för att underblåsa inflationen ytterligare, kanske beror det på att det är svårt att enas om vad som ska göras, kanske beror det på att elstöd och EU-ordförandeskap kräver både tid och energi.

Föregående regering var inte bättre. Av den bitvis ambitiösa reformagendan i januariavtalet blev det inte mycket. Särskilt illa är att den i januariavtalet utlovade skattereformen helt tappades bort. Allt vi fick var en – förvisso gedigen – utredning av Klas Eklund, men inget parti tycktes ha ork eller vilja att gå vidare med hans förslag.

Nu börjar det bli bråttom. I ett internationellt perspektiv sticker Sverige ut genom att ha både hög genomsnittlig skattenivå och hög marginalskatt även på medelhöga arbetsinkomster. Denna kombination är inte önskvärd. Som tur är finns det reformer av skattesystemet som skulle kunna genomföras så gott som omedelbart, och som sannolikt skulle hinna ha påtagliga effekter på bara några års sikt. I denna artikel beskriver vi en sådan.

Många av problemen i det svenska skattesystemet kan kopplas till den höga skatten på arbetsinkomster för alla som betalar statlig inkomstskatt. Den gör att hårt arbete och utbildning lönar sig dåligt, och den skapar problematiska incitament för skatteplanering genom så kallad inkomstomvandling bland företagare. Detta är ineffektiv skattepolitik eftersom den motverkar de välståndsskapande effekter som utbildning, arbete och höga karriärambitioner har på samhällsekonomin.

Vi föreslår därför att regeringen sänker den statliga inkomstskatten till 10 procent från dagens 20 procent. En sådan sänkning återställer (nästan) principen om att alla får behålla minst hälften av en inkomstökning, och den ger ett enklare och i många avseenden mer rättvist skattesystem. Forskning från Uppsala universitet visar att redan värnskattens borttagande hade positiva effekter. Studier har även visat att det är först vid större marginalskatteförändringar som löntagarna förändrar sitt beteende.

Inflationen påverkas inte nämnvärt av vår föreslagna skattesänkning, eftersom forskning visar att de inkomsttagare som påverkas skulle spara en relativt stor andel av inkomstökningen i stället för att lägga den på konsumtion.

En sänkning av den statliga inkomstskatten till 10 procent skulle inte kosta särskilt mycket. Vår grova uppskattning hamnar runt 20 miljarder och då utan att beakta några eventuella förändringar av människors beteende på grund av skattesänkningen. Jämfört med exempelvis pandemistimulanserna på 200 miljarder, eller de totala skatteintäkterna på 2 400 miljarder, är detta en relativt liten summa som knappt påverkar skattekvoten alls.

Vill regeringen ta det säkra före det osäkra kan sänkningen kombineras med en liten nedjustering av brytpunkten. Den omedelbara effekten blir då att något fler får betala statlig inkomstskatt, samtidigt som nivån på skatten sänks markant. Det är också värt att överväga en höjning av takbeloppet för fastighetsavgiften.

Reformen vi föreslår är framför allt motiverad av viljan att förbättra Sveriges ekonomi. I dag lägger vi många miljarder på utbildnings- och familjepolitik som ska förmå de unga att utbilda sig och arbeta hårt. Att i det läget beskatta arbetsinkomster med 65 procent marginalskatt (när arbetsgivaravgifter inkluderats) är att undergräva värdet av våra egna investeringar. En sänkt statlig inkomstskatt kan också bidra till att öka rörligheten på arbetsmarknaden; dagens låg- eller medelinkomsttagare uppmuntras till att bli morgondagens höginkomsttagare.

En sänkt statlig inkomstskatt skulle också minska incitamenten för den så kallade inkomstmvandlingen bland vissa företagare, som innebär att lön omvandlas till kapitalinkomst av skatteskal. Sänkningen skulle därför öka den samhällsekonomiska vinsten och förmodligen minska inkomstjämligheten eftersom ökade kapitalinkomster har haft stor betydelse i toppen av inkomstfördelningen. Vår föreslagna reform kan med andra ord utformas så att den blir såväl statsfinansiellt som fördelningsmässigt neutral.

Vi är varken politiker eller strateger, men vi tror inte att väljarna belönar politiker som främst ägnar sig åt passivt förvaltande. Forskning om reformpolitik tyder också på att politikernas rädsla för att bestraffas av väljarna för välbehövliga reformer är obefogad.

Kritik från oppositionen kommer regeringen att få vad den än gör; det är en del av det politiska spelet. Varför då inte passa på att genomföra en skattereform som leder till en totalt sett starkare samhällsekonomi?

Andreas Bergh

Daniel Waldenström